

Arbetsmarknadsförvaltningen
Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden

Handläggare:
Ulrika Grönqvist

Svar på brev angående studie- och yrkes- vägledning inom vuxenutbildningen

Arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att skicka upprättat förslag som svar till studie- och yrkesvägledarna vid vuxenutbildningen.

Ärendet

Studie- och yrkesvägledarna vid vuxenutbildningen inkom med ett brev till arbetsmarknadsnämndens sammanträde den 27 september. Brevet rubricerades ”Viktig information inför ett nämndbeslut: Omorganisation av central studievägledning inom Vuxenutbildning”. I brevet lämnar studie- och yrkesvägledarna sina synpunkter på det pågående arbetet i förvaltningen med en förändring som innebär att vägledning till elever ska ske inför studier men framgent även till elever som befinner sig i studier.

Arbetsmarknadsnämnden fattar inte beslut om hur förvaltningen organiseras för att lösa uppdragen. Nämndens ordförande har via mail den 25 september svarat vägledarna om detta. Arbetsmarknadsnämnden hade inget ärende vid sammanträdet den 27 september som rörde organisationsfrågor.

Vägledning till elever som befinner sig i studier ska ske ute på de olika skolenheterna och detta har t ex ställts som ett krav på de externa utbildningsanordnarna som tilldelats kontrakt på anbudsområdena de vann i den nyligen genomförda upphandlingen. Anpassning görs därför även inom egenregin så att alla Uppsalas elever på vuxenutbildningen ska ha tillgång till vägledning under studier för välgrundade framtida val mot arbete eller fortsatta studier. Vidare sker en utveckling av vägledningen med utbildnings- och jobbcoacher som kommer att arbeta tillsammans med studie- och yrkesvägledarna.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Förvaltningsdirektör

Viktig information inför ett nämndbeslut:

Omorganisation av central studievägledning inom Vuxenutbildning

Inledning/bakgrund

Det politiska målet är att minska andelen försörjningsstödstagare i kommunen till 4 procent som nämns i Verksamhetsplan och Budget 2019 för arbetsmarknadsnämnden:

”Nämndmål: Andel av Uppsalas invånare som mottagit ekonomiskt bistånd ska minska till max 4 procent” (s.21, 2019). Vidare beskrivs det

”För att minska den risken måste nämnden snabbt erbjuda aktivt stöd, utbildningsinsatser och arbetsmarknadsanställningar med fokus på individernas differentierade behov. Nämndens verksamheter måste då vara lättroliga och flexibla för att kunna erbjuda detta. Andelen personer som får ekonomiskt bistånd på grund av ohälsa har de senaste åren ökat (s.21, 2019)”

I augusti kom förslaget att göra en omorganisering bland studie- och yrkesvägledare på den centrala vägledningseenheten, Utbildning och jobbcenter, Kungsgatan 85. Omorganisationen innebär att ett antal studie- och yrkesvägledare måste flyttas till egen regi för att tillgodose egen regis behov av vägledning. Det är sagt att omorganisationen baserades på den genomlysning som gjorts av studie- och yrkesvägledare som i sin tur skrevs i hänsyn till SOU: 2019:4. Mer om genomlysningens syfte och innehåll finner ni nedanför.

”Uppdragets syfte är att göra en översyn av nuläget, samla in synpunkter från enheten för vägledning för att ge olika perspektiv på hur vägledningen kan utvecklas samt vilka frågor som är viktiga att lyfta.

Uppdraget innebär att se över organisation och arbetssätt med hänsyn till lokala behov samt den utredning, SOU 2019:4, som presenterades i januari.

Förtydliga uppdraget för studie- och yrkesvägledningen i Uppsala genom:

- En tydligare styrning, ledning och samordning.*
- En översyn av organisering av vägledning samt förtydligande av roller och ansvar.*
- Att bättre definiera kommuninnevånare/elevernas rätt till vägledning, ex. miniminivå.*
- Säkerställa och samordna samverkan inom AMF och med andra aktörer.”*

”Begreppen vägledare och vägledning används i denna text synonymt med studie- och yrkesvägledare samt studie- och yrkesvägledning”

Vi studie- och yrkesvägledare på Kungsgatan 85 skulle vilja dela med oss av våra funderingar/reflektioner avseende omorganisationen. Som nämnts tidigare har Arbetsmarknadsförvaltningen som mål att leda till att allt fler medborgare i Uppsala kan försörja sig långsiktigt. Nedanstående listar vi ned några effekter som följd av omorganisationen, som vi inte tror går i linje med förvaltningens mål och som kan påverka Uppsala Kommuns medborgare negativt.

1. Vid nedskärning av studie- och yrkesvägledare på centrala vägledningen kommer flera befintliga utvecklingsarbeten att stanna av/upphöra pga. tidsbrist eller att ansvariga personer flyttas till egenregion. Exempel på utvecklingsarbeten som skulle riskera att upphöra:
 - Utvecklingsarbetet med e-vägledning (ett led i kommunens IT-utveckling och digitalisering)
 - Utvecklingsarbetet med validering som är påbörjat där några särskilda vägledare arbetar med det.
 - Utvecklingsarbetet med samverkan mellan studie- och yrkesvägledningen på centrala vägledningen på Komvux och Uppsala universitet + SLU för att korta vägarna för nyanlända till högskolestudier – och ett nystartat projekt med informationsdag
 - Utvecklingsarbetet med samverkan mellan vägledare på centrala vägledningen, folkhögskolor och studieförbund att arbeta med målgruppen unga personer som står långt från arbetsmarknaden
 - Utvecklingsarbetet med samverkan mellan Utbildningsförvaltningen och centrala vägledningen kring SPRINT-elever kommer att försvåras med nedskärningar på centrala vägledningen.
 - Framtida ESF-projekt som kommuner söker statsbidrag för kommer bli svåra att få vägledarnärvaro till efter neddragning av centrala vägledningen.

Vi har några vägledare som har varit med i olika samverkansformer med andra externa verksamheter i syfte att underlätta för individens väg mot arbete och etablering i arbetsmarknaden. Att behöva skära ned på dessa samverkansformer kommer att långsiktigt påverka individen. Samverkansformer är ett fungerande verktyg för att nå förvaltningens mål. Strukturerat samverkan betonas även i Verksamhetsplan och budget 2019 (bl. a. s. 22,44).

2. Det kommer bli längre väntetid för personer med försörjningsstöd som anvisats till AMA att få en tid hos en studie- och yrkesvägledare vid nedskärning av antalet vägledare på centrala vägledningen. Vi har i nuläget (som ett led i att nå målen i nämndens verksamhetsplan) ett intensifierat samarbete med AMA med målet att minska antalet personer med försörjningsstöd genom att få dessa att övergå till studier och egenförsörjning. Detta görs genom att varje vägledare har ett antal arbetsmarknadssekreterare knutna till sig som bokar in sina deltagare hos vägledare. För unga (18-25 år) finns sedan länge ett arbetssätt där två vägledare jobbar tillsammans med arbetsmarknadssekreterare. Vägledarna är med på nybesök och fortsätter sedan jobba med den som funderar på att börja studera. Denna samverkan kommer bli sämre efter nedskärning hos centrala vägledningen och påverkar även AMA:s arbete.

En längre väntetid påverkar såklart alla medborgare som vill träffa en studie- och yrkesvägledare. Ett antal besökare som vi träffar är i behov av vägledning men resultatet är inte alltid att vuxenutbildning är rätt. Detta är en också en målgrupp som kommer att påverkas av längre väntetider och kan missa ansökningsperioder till andra utbildningsformer.

3. Gruppen ungdomar som berörs av ”nya gymnasielagen”. Noggrann studieplanering till rätt studier på Komvux är avgörande för dessa ungdomars möjlighet att få permanent uppehållstillstånd i Sverige. Studie- och yrkesvägledningen för dessa sker på den centrala vägledningen eftersom man planerar inför studierna. Om tillgången av studievägledning för denna målgrupp minskar pga. nedskärningar av centrala vägledningen finns på sikt större risk att personer riskerar att utvisas av Migrationsverket.

Utklipp från Mål och budget 2020 med plan för 2021-2022 för arbetsmarknadsnämnden sida 23: *”Arbetet med mottagande och integration av ensamkommande barn och unga fortsätter att vara en svårplanerad verksamhet med anledning av oklarheter i migrationspolitiken på såväl nationell som EU-nivå. Förutsättningarna har förändrats med anledning av de senaste årens förändringar gällande asyltagstiftning och statsbidrag för mottagandet av*

ensamkommande barn och unga behöver fortsätta att anpassas utifrån rådande förutsättningar. ”

4. Det personliga mötet är av stor vikt för de vuxna vi möter och blir troligtvis viktigare nu när AF har gjort sin omorganisation. Samarbeten med t.ex. UBF har också intensifieras i frågan om övergången från gymnasiets Introduktionsprogram till vuxenutbildningen. Det här sker nu och kommer antagligen öka efterfrågan på samtal med studievägledare centralt.
5. Vi funderar över hur arbetsbelastningen kommer se ut för de studie- och yrkesvägledare som blir kvar på Kungsgatan 85 när vi minskar i antal. Vägledarna på Kungsgatan 85 ska då både ha hand om alla studerande på väg in i studier, alla personer som är i studier hos anordnare som inte har studie- och yrkesvägledare knutna till sig (Hermods, de tidigare upphandlade anordnarna Lernia och KUI), det ökade samarbetet med AMA, UBF, utvecklandet av uppsökande-verksamheten samt trycket från nya målgrupper (t.ex. personer som inte längre får hjälp från AF) – samtidigt som vi blir färre som ska göra detta.
6. En mer pressad arbetssituation på Öppna ytan/Reception, på Kungsgatan 85, då tillgång till bokningsbara tider kommer att minskas och väntetiden kommer att öka för medborgarna. Personalen kommer behöva gallra, bedöma vilka som kommer att ha rätt att boka ett samtal och vilka som ska hänvisas tillbaka till sin skola.
7. Risk för minskat samarbete mellan Vux-team och vägledare pga. ökad arbetsbelastning för centrala studie- och yrkesvägledarna. T ex att vägledarna inte hinner fånga upp och stödja de medborgare som har särskilda behov och behöver extra stöd vid studiestart. Vikten av att identifiera och anpassa studierna för målgruppen med NPF beskrivs i Verksamhetsplan och budget 2019 (s.29).

En fundering vi har är varför man gör denna omorganisation nu? Vi anser att förslaget kommer olämpligt med tanke på:

- De drastiska neddragningar på Af vilket betyder många fler som vill boka in sig hos oss. Samtidigt som Af har en ny riktlinje - ”fler till reguljär utbildning”.
Se bifogad artikel från DN.
- Prognos om nedåtgång i den nationella konjunkturen
- Påbörjade utvecklingsarbeten
- Samverkan mellan olika förvaltningar och myndigheter som pågår.

Dessa faktorer visar snarare på ett ökat behov av en stark central vägledning nu och framöver. Utan att veta utfallet av ovan beskrivna faktorer, att då göra en omorganisation anser vi inte är genomtänkt förslag.

Dessa ovanstående risk/konsekvenser är något som har prognostiserats vid en minskning av centralt och neutral vägledningsenhet. Enligt SOU 2019:4; 210 ska huvudman organisera studie- och yrkesvägledning efter lokala behov och aktivt reflektera över olika tillvägagångsätt och vad som blir mest effektivt för det lokala behovet för att kunna vara en del i att uppnå förvaltningens mål. Fortsatt god tillgänglighet till studievägledning på den centrala enheten kan bidra med att uppnå målen.

Förslag från studie- och yrkesvägledarna på centrala vägledningen:

- Att grundligt utreda och klargöra vilka behov den egna regionen har av studie- och yrkesvägledning.
- Att behålla alla studie- och yrkesvägledare i nuvarande personalstyrka på den centrala vägledningen och genom samverkan med egenregi bistå med insatser utifrån det behov som framkommer vid den grundliga utredningen.

Eftersom det inte har gjorts en grundlig kartläggning av vilka behov egenregionen har gällande studie- och yrkesvägledning, har det inte funnits förutsättningar att hitta alternativa förslag som inte innebär en neddragning av antalet studie- och yrkesvägledare inom central vägledning.

En minskad tillgång till central studievägledning drabbar våra medborgare i flera avseenden.

Förändring av studievägledning inom vuxenutbildning

Arbetsmarknadsnämnden har tagit del av er skrivelse daterad 2019-09-18 och nämndens ordförande skickade ett svar 2019-09-25 med förtydligande om att förvaltningens organisering inte är ett politiskt beslut.

Inriktningen som förvaltningen presenterat för nämnden angående organiseringen av studie- och yrkesvägledningen inför och under studier ligger helt i linje med nämndens ambition att stödja eleverna så att de kan arbeta och verka i samhället, ta del av fortsatta studier och skapa sig en hållbar försörjning. Tillgången till vägledning under studier ger eleven ökade förutsättningar för välgrundade framtida val och vägledning under studier är något vi redan kräver av våra externa leverantörer.

Arbetsmarknadsnämnden

Mohamad Hassan
Ordförande

Lotta von Wowern
Sekreterare